

V c
5258

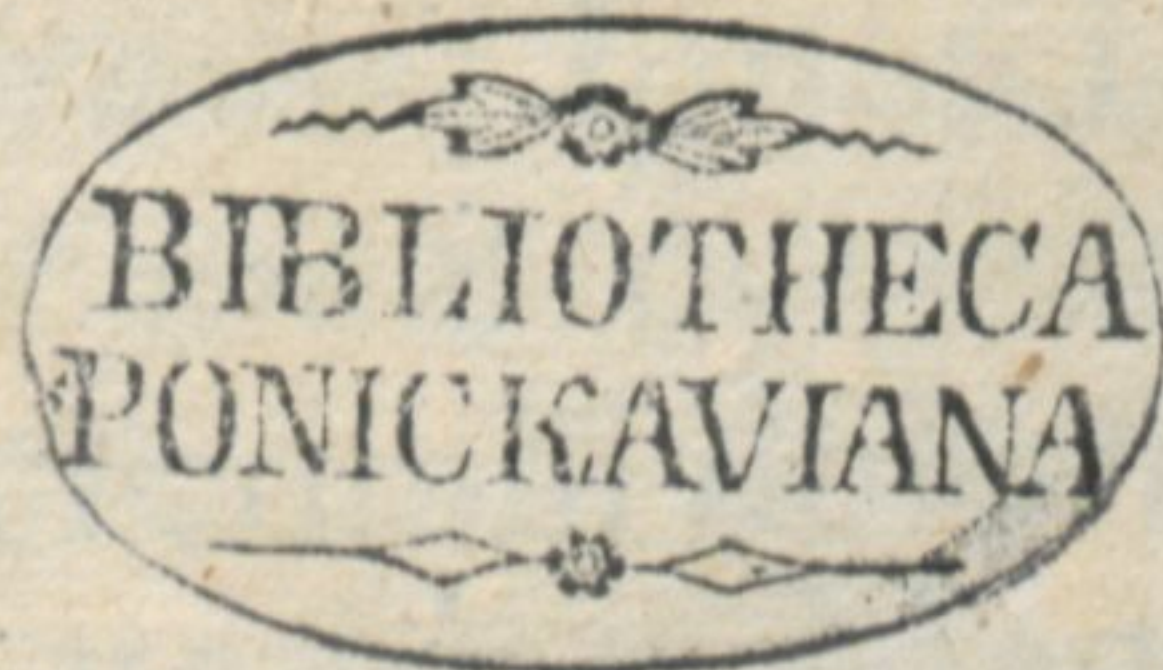

h

PANEGYRICVS
QVEM
DIS MANIBVS
JOHANNIS
GEORGII III,
SERENISSIMI AC POTENTISSIMI
SAXONIAE ELECTORIS,
PRINCIPIS AC DOMINI SVI CLEMENTISSIMI,
SVMMA PIETATE CONSECRAVIT
INQVE ACADEMIA ALTDORFINA
PVBLICE AC SOLLENNITER RECITAVIT
EVCHARIVS GOTTLIEBRINCK,
ANNO INEVNTE O. R. CIOICXCII.

LITERIS HENRICI MEYERI,
ACAD. TYPOGR.

PANEGYRICVS

DISMANIBVS

JOHANNIS

GEORGII III.

PRINCIPIS AC DUCIS SACCINGENSIS

SAXONIAE ELECTORIS

PRINCIPIS AC DUCIS SACCINGENSIS

SYMMONIUS

IN VOBIS ACADEMIA

PRINCIPIS AC DUCIS SACCINGENSIS

EVCHEPVS GOTTLIEBRICHVS

ANNO MDCCLXXII

LEIPZIGI

[Faint, illegible text visible through the paper, likely bleed-through from the reverse side.]

Um ad Trasimenum illud belli fulmen
 Hannibal Romanis grande inflixif-
 fet vulnus, & ad primum cladis hu-
 jus nuncium, ingenti cum terrore ac
 tumultu concursus populi ad forum
 factus esset, progressus in Rostra
 Marcus Pomponius Prætor, ac præ magnitudine
 calamitatis pauca hæc in verba erumpens, *Pugna,*
 inquit, *magna victi sumus!* Pari brevitare utitur nun-
 cius ille apud Homerum, torpente lingua, defici-
 ente spiritu, magni Herois mortem annuncians:
κείται Πάτροκλος! *Facet Patroclus!* Ignosci forsan æque mihi
 possit, si orationis meæ causam & argumentum
 universum, præ incredibili doloris acerbitate pau-
 cis his exponerem verbis: Magnam cladem passi
 sumus! Ingentem jacturam accepimus! Maximum
 A Electro-

Electorem amissimus! καὶ τῶν Πατέρων! Jacet JOHANNES GEORGIUS III. Fortitudine nulli secundus! Sed hoc quidem dolori nostro sufficeret; toti quod debemus officio haud sufficeret. Præter dolorem enim ac luctum laudes etiam sibi deposcit Elector laudatissimus; atque has tanto magis, quod dolor affectum plerumque cœcum ac ineptum sequitur; laus vero peculiaris ac propria virtutum merces est, debita omnino Principi illi, qui facta sua omnia resque pace ac bello gestas, post Supremi Numinis gloriam, ad famam immortalem consequendam direxit; quam optime perspectum habens, cætera Principibus statim adesse; unum insatiabiliter parandum, prosperam sui memoriam. Nam contemptu famæ contemnuntur virtutes. Regum vero & Principum majestatem, celsitudinem, virtutumque splendorem, oratione publica, publico in magnorum virorum confesso, ad sempiternam posteritatis memoriam commendare, si quis arduum esse non putet, is omnium recte sentientium judicio impudens ac imprudens est existimandus. Cœcimus fulgentissimum solem aspicientes, dum ipsa oculorum acies nimia claritate perstringitur. Animo confundimur de Divina Majestate cogitantes, dum ipsa intelligendi vis susceptæ considerationis sublimitate percellitur. Quis itaque Solem huncce Saxonicum accuratius intueri, virtutumque radios ex eodem refulgentes depingere stilo, ac Dei hujus terrestri sublimitatem assequi oratione queat? Quis ejus Pietatem, Fortitudinem, Justitiam, Clementiam, dignis deprædicare verbis sustineat? Pietas ejus non inquinata erat simulatione, ut Numæ,

mæ, Fortitudo non ambitione, ut Julii, Justitia non crudelitate, ut Commodi, Clementia non lenitate nimia, ut Claudii; ac regimen illius non per annos quinque, ut Neronis, sed semper gratum acceptumque fuit. Alexander M. ab Apelle tantum se pingi passus est, & a Lysippo efformari. Optarem & ego nunc, Beatissime ELECTOR, ut aureo verborum flumine uti, mellitissimo Platonis ore loqui, Isocratis fistulis canere, aut Periclis instar tonare, fulminare, omniaque permiscere valerem! Utinam elegantissimo Apellis penicillo ac nativis coloribus virtutum tuarum splendorem, splendidissimo huic auditorio, imo orbi universo, explicare possem! Sed quoniam optare hæc, non sperare, fas est, permittes me inter eos numerari veneratores Tui, qui ex pietate debitum suum persolvere volunt, quamquam ad justitiæ rigorem non possunt. Deus in terris fuisti, & nunc in cælo amplexibus adhæres Salvatoris tui: itaque ut hic non tam accuratis adorantium precibus, quam innocentia & sanctitate lætatur, sic & Tu ad puram gratamque mentem meam magis, quam ad orationem simplicem minusque compositam, respicies. Proinde alii laudibus ad astra ferant Pietatem Tuam, alii Prudentiam, alii Justitiam, alii Clementiam, alii alia virtutum tuarum miracula extollant; ego Te ut OCCIDENTIS AC ORIENTIS TERRORUM, sive, ut MARTEM SOLI LUNÆQUE FORMIDABLEM, pro virili nunc repræsentabo. Electoris Friderici Palatini tumulo Heidelbergæ hæc insculpta sunt verba: *Salus patriæ, prædonum fulmen; & fuit ejus vitæ socia virtus, gloria mortis comes.* Vobis jam, Audi-

ores multo honoratissimi, Electorem Saxoniae JOHANNEM GEORGIVM III. ut Salutem patriæ, prædonum Fulmen, exhibebo, ejusque vitæ sociam Virtutem, Gloriam mortis comitem fuisse, ostendam. Hoc grande epos dum molior, quamquam ipsa per se delectæ ad dicendum materiæ dignitas satis magnam audientiam factura videatur, tamen magis consuetudine, quam quod ita necessarium judicem, a Vobis quam studiosissime peto, ut mihi res pulcherrimas oratione hac comprehendere meditati, exigui temporis attentionem ne denegetis.

Qui numerosis alienæ gloriæ titulis & florentis familiæ splendore exornare quæmpiam satagunt, cumulata Majorum Avorumque præconia, & vetustissimam prosapiæ Nobilitatem, ab ultima præscorum seculorum memoria in lucem revocare solent. Ego vero Electorem Beatissimum non alienis plumis ac floribus condecorare studebo, nec commemorabo Majores Illius, quorum virtutes excellentissimas ætas omnis veneratur, famam nunquam intermorituram posteritas colit & admiratur, res in Toga Sagoque insigniter gestas æternitas ipsa semper intuebitur. Non recurram ad antiquissimos antiquæ Germaniæ Heroas, Arminios & Maraboduos, non ad Wittekindos Magnos, non ad Heinricos & Ottones, summo Majestatis Cæsareæ culmini totiusque Imperii gubernaculo admotos. Propiora tantum flexo poplite salutare Numina, atque hoc ingenue profiteri liceat, quicquid in AVO JOHANNES GEORGIO I. in PATRE nominis

minis hujus secundo, genii fuit & ingenii, quicquid animi & generositatis, gravitatis & comitatis, illud omne e JOHANNE GEORGIO III. (omne namque trinum perfectum) tanquam speculo lucidissimo pulcherrime eluxisse. Fuit is enim JOHANNES, hoc est, Gratosus; fuit GEORGIUS, qui terras suas colendo & excolendo reddidit felices ac salutare. Nomina Magnatum sæpe sunt omina. Et sicut Pater Serenissimus fecit, ne aliter appellaretur Filius; ita hic fecit, ne immerito sic fuerit appellatus. De cætero & Proavum paternum CHRISTIANVM illum Magnanimum, universo in orbe Christiano celebratissimum, & Abavum AUGUSTVM, communem illum Patriæ Patrem vere Augustum, Fratremque ejus MAVRITIVM, qui Imperatorem Orbis potentissimum fulminis instar attonuit, certe perterruit, & Atavum HEINRICVM, & Tritavum ALBERTVM, Hectorem illum Teutonicum, Rolandum alterum, Imperiiq; dextram, in se uno, tanquam cunctorum idea & compendio, quasi redivivos luculentissime exhibuit, ita ut hunc unum qui viderit, omnes viderit. Edidit vero cæleste hoc pignus MAGDALENA SIBYLLA Brandenburgica; cujus familiæ sublimitatem Electoralis Purpura supra apices alios etiam nunc attolit, & affinitas Regum Cæsarumque eo jamdudum evexit fastigii, quo nullum excelsius in rebus humanis: edidit, inquam, vigesimo Junii, anno seculi hujus septimo & quadragesimo, cum Templum Jani in Germania sensim cœperat claudier, jamque rosea pacis Aurora cælo sereniore promicaret: omine iterum fausto, ac prædivinante, fore, ut a

Principis hujus nativitate & sub ejus regimine, saltem in ipsius Electorali aliisque provinciis, firmiter constanterque floreat *Pax optima rerum, quas homini novisse datum est, pax una triumphis innumeris potior.* Neque vero etiam incunabula illa, in quibus infans vagiit Princeps noster Electoralis, aut terram, in qua reptavit puer, adulantium more Poetarum, multis deprædicabo: interim tamen gloriosam nuncupare liceat Dresdam, quæ illum protulit, felicem terram, quæ marem hunc gremio complexa, maximum postea fulcrum habuit & propugnatores; fortunatas cunas, in quibus Hercules hicce magnis ausibus suaviter prælusit. Egregii enim naturæ partus, ipsi se suo opte nutu produnt. E rudi quoque nec dum purgata massa scintillat adamas, & resplendet aurum. Leonis catulus quamprimum lucem adspicit, suos explorat unguis; & regium animum ostentans, humentes adhuc collibus concutit, ac proludit pugna. Ista, inquam, omnia prætermittam, ac ad Principem nostrum propius accedens, maturescens ævi crescentes laudes attingam: pueritiam intelligo & adolescentiam. Quarum illa probe imbuta est pietate vera, illaque doctrina, quæ sanum de DEO sensum & rectum ejusdem cultum propinat; quæ honesti amorem, vitiorum odia instillat, ac justa rebus precia statuit: hæc vero a generosis ac prudentissimis Ephoro, Informatoribus, stabuli, lingvarum, exercitiorumque magistris ad palmam & decus omne facili Minerva exculta est ac efformata. Equidem ex sapientia scholastica Princeps noster modum tenuit, quod est difficillimum, quodque Tacitus laudat

laudat in Agricola suo; qui, ut corporis ingeniiq; vires, exantlandis in Republica laboribus integras conservaret, eas intempestivis studiis deterere noluit, sed, quantum Senatori olim Romano sufficeret, addidit. Ita Scipio ille posterior, ita Sulla, Pompejus, Lucullus, aliq; Romæ eminentes, hunc animi cultum, non quantum scholæ, sed quantum vitæ conduceret, admiserunt. Multo certe melius, quam vel Hadrianus, qui, quod impensius literis græcis navaret operam, a quibusdam Græculus dicebatur; vel Julianus, qui ob eandem affectatæ nimis doctrinæ culpam Græcus Literio audivit; vel Michael Parapinacius, Imperator Constantinopolitanus, qui Michaele Pfello, Philosophorum ea tempestate principe, magistro, totum se literis dedit, gubernationem rerum evnuchis committens, ac imperium turpissime dehonestans; vel Alphonsus, qui totus Astronomiæ devotus, cælum ac nubes magis coluit quam terram; non illud sibi Poetæ dictum existimans:

*Orabunt alii melius, cœliq;ve meatus
describent radio, & surgentia sidera dicent.*

Tu regere imperio populos, Romane, memento!

Et jam alia alio vocabant Principem nostrum. Nempe ut tantum belli Ducem aliquando exhiberet, quantum tunc promisit, saltu, armis, lucta, in circo, in campo, in palæstra frequens exerceri, dimicare punctim, torquere hastam, vibrare vexillum, eqvos in gyrum flectere ac rotare, ferocientes freno impedire, sclopoqve propius exploso ad securitatem belli temperare. Sæpe tunc (imo & postea

postea per vitam omnem) juvabat exire venatum,
 ac ferarum agitatione corporis robur experiri pa-
 riter ac indurare, veterem heroum instituto. Ita
 namq; Hercules, ita Achilles, adoleverunt ac præ-
 luserunt virtuti, quæ dein omnem terrarum imple-
 verunt orbem. Est enim venatio quædam quasi
 schola bellorum; nec Diana magis sylvis ac monti-
 bus quam Mavors inerrat. Hic certe profusus san-
 gvis & trementes ferarum morientium artus ocu-
 lis usurpati, expurgant affectus, firmant animum,
 & generosiores sufficiunt spiritus, qui pericula me-
 tumq; contemnant. Hic discernendi tempus, quan-
 do sperare, aggredi, ferire oporteat, hic vario-
 rum casuum eventum & strategematum usum edo-
 cemur. Peregrinationibus ut in juventute flori-
 diore Princeps noster indulgeret, consultum non
 erat, eo quod unicus esset heres, unicum columen
 ac fulcrum domus Electoralis. Munimento igitur
 opus fuit, quo hæc stabiliretur, atque evitaret ca-
 sus, qui subito ingruunt convelluntq; adstruata, nisi
 caveas, ac subruunt. Postea tamen anno seculi
 hujus tertio & sexagesimo iter fecit, propitiis Ju-
 none, Venere ac Vialibus, in Daniam, ad cele-
 branda auspiciatissima Sponsaliorum solennia, cum
 Serenissima Principe ANNA SOPHIA, Feminei
 sexus splendore ac miraculo, FRIDERICI III.
 Potentissimi Inviçitissimiqve Daniæ ac Norwegiæ
 Regis, filia in tantum laudanda, in quantum Virtus,
 Doctrina, Prudentia in omnibus præcorum nostro-
 rumq; temporum Heroinis exsplendescens intelligi
 ac æstimari potest; atque iterum post triennium
 eo se contulit ad sancienda Nuptiarum fœdera, &
 con-

conscendendum lectulum genialem: unde, favente
 cœlo, prodierunt postea Filii duo (quos DEVS ser-
 vet!) Serenissimi, JOHANNES GEORGIVS IV.
 & FRIDERICVS AVGVSTVS, duo illa Ledæa
 fidera, fulgoribus suis paternarum virtutum jubar
 vel æqvatura vel superatura. Tempore etiam re-
 giminis sui ὁ Μακαρίτης, & anno quidem seculi octogesi-
 mo sexto, Italiam adiit, terrarum pulcherrimam,
 ac Venetias cumprimis, illud mundi miraculum &
 Italiæ Italiam, invisit, paucioribus sed lectissimis as-
 sumtis comitibus. Ac biennio post Belgium tum
 Hispanicum tum Fœderatum perlustravit, Hagæq;
 Comitum in Principis Arausionensis GVILIELMI,
 nunc Potentissimi Magnæ Britanniae Regis, fami-
 liaritatem penitus intravit. Ita juxta tellurem
 patriam, exteros etiam agros coluit JOHANNES
 noster GEORGIVS; præter varias Expeditiones
 bellicas versus Occidentem & Orientem fortissime
 susceptas: ad quas orationis atque instituti mei or-
 do bonis avibus me nunc deduxit. Quamquam
 autem res ab Electore Beatissimo in Sago præcipue
 gestas commemorare Historici magis quam Orato-
 ris existimem; quædam tamen, quod ab iis fieri
 amat, qui orbem in tabella pingunt, non ut æqvant
 sed ut repræsentent, obiter enumeranda quam
 percensenda reor. Anno a restituto orbe millesi-
 mo sexcentesimo septuagesimo tertio Rex Gallia-
 rum signa Belgis infesta admovit Rheno, ipsiq;
 Imperio nostro sua intulit arma, eo quod hoc Bata-
 vis tantum non oppressis auxiliares tulisset manus.
 Unde Potentissimi Electores Saxo & Brandenbur-
 gensis, Ducesq; Lunæburgici, graviter offensi, se-
 cundum

B

cundum

cundum fidem ac fœdus, quo CAESARI Optimo Maximo erant devincti, inflammabantur ad suscipiendam Imperii defensionem. Et Saxo quidem ex formula fœderis Egrani cum Cæsare initi, mature virorum aliquot millium auxilia misit; quibus Princeps noster Electoralis, ut Imperatoris bellici Legatus, generose præfuit; nec in unam, sed plures expeditiones, ad annum usque septuagesimum seculi nonum, quo CAESAR cum Gallis paciscebatur Noviomagi, exercitum strenue eduxit, & adversus Imperii hostes quamplurima solidæ virtutis testimonia dedit; speciatim tunc, cum Saxones Cæsareanis uniti, primum apud Maudachium Gallorum impetus fortiter sustinerent, dein ad Sinsheimium, inferioris Palatinatus oppidum, denuo alacriter cum Gallis pugnarent. Quo in prælio licet Saxones & reliquæ Fœderatorum copiæ numero essent multo inferiores Gallis, tamen non sine ingenti ac numerosa suorum cæde victoriam obtinere potuit Turennius; qui fortitudinis excellentissimæ laudem Principi nostro lubentissime tribuit, cohortatus suos, ut Germanorum, ac vel maxime Saxonum, imitarentur exemplum. Erat enim ingenuus virtutis etiam in hoste mirator Turennius; nec quicquam ingenium ejus solidius aut constantius habuit, quam admirationem veræ laudis & gloriæ: simplicius tamen famam æstimabat in hoste quam in cive; quippe a suis credebatur magnitudinem suam destrui posse; eandem clariorem fore, quo majores fuissent, quos ipse vicisset. Macti, macti laude hac, Manes beatissimi; macti testimonio isto omni exceptione majore!
Verius

Verius elogium esse non potest, quam quod ab hoste proficitur. Non assentatur hic, dum laudat; nec mentitur, dum id tantum dicit, quod extorquet veritas. *Habet hoc virtus, ut viros fortes species ejus & pulchritudo etiam in hoste delectet.* Postquam pax aurea cœlo Germaniæ reddita videbatur, ecce dira lues pestisque gravis Bohemiam Misniamq; vehementer incessit. Dresda & Lipsia eodem affligebantur malo; quocirca Parens Nostri Serenissimus JOHANNES GEORGIUS II. Freibergam concesserat, ubi postea diutino confectus morbo, anno ætatis septimo & sexagesimo, seculi octogesimo, placide obdormivit, Princeps incomparabilis, pacis, pietatis & magnificentiæ studio maxime inclutus, nec unquam satis laudandus. Cujus obitum sicut Saxonia omnis subiectæq; reliquæ provinciæ, atratæ luctuq; gravi dejectæ quam acerbissime doluerunt; ita mox tamen erectæ, ac Serenissimi Filii successione refotæ, resumere virides, quas posuerant, laureas, speq; uberrima, quicquid in JOHANNES GEORGIO II. amiserint, id omne in TERTIO se recepturas fore, sustentabantur.

Mira cano: Sol occubuit, nox nulla secuta est.

Qui historiam novi orbis literis memoriæq; prodiderunt, Mexicanis morem fuisse scribunt, ut, cum Regem novum consecrarent, is hæc in verba juraverit: *Iustitiam se administraturum; nullum e subditis oppressurum; bello fortem futurum: effecturum quoque, ut Sol cursum splendoremq; suum teneret, nubes pluerent, rivus currerent, & terra omne genus frugum produceret.* Quæ postrema uti sunt ridicula, utpote unius DEI propria,

ita tres priores conditiones laude sunt dignissimæ; & ab Electore nostro, regimini jam admoto, rite adimpletæ. Administravit ille Justitiam, fundamentum perpetuæ commendationis & famæ, sine qua nihil potest esse laudabile: amavit Dominam hanc & Reginam virtutum; quæ benefactis honores & præmia, malefactis ignominias & supplicia proponit; quæ studia bonorum excitat, malorum improbitatem coercet; quæ sublata, non domus ulla, non civitas, non hominum inter se societas, non ipsa deniq; rerum universitas stare ac tueri se punctum temporis posset. Dein subditos non opprefit, sed erexit; & mox a Regiminis sui auspicio magnam onerum & exactionum partem, in spatiosum tempus benignissime remisit; monitum illud Taciti observans, *novum imperium inchoantibus utilem esse Clementie famam*; ac Tiberii judicio adstipulans, *tondendum esse pecus, non deglubendum*. Nec vero minus fortem in bellis se præbuit, interventu regiminis. Hoc enim cum annos tres feliciter & ex subditorum voto tenuisset, mense Julio anni octogesimi tertii, Turcæ, post inducias vicennales ad exitum quidem, vergentes, scelerate tamen ruptas, immenso exercitu, atræ horrendæq; nubis instar, se primum effuderunt in Hungariam, dein pervaserunt Austriam, ipsiqve Viennæ urbium Imperatrici incumbentes, universæ Germaniæ formidanda tonitrua ac fulmina portendebant. Hic Heros noster fortitudinem suam, quam admiratus erat antea Occidens, nunc Orienti quoque cognitam perspectamq; reddere gestiebat. Proinde a S. Cæsarea Majestate in auxilium vocatus, mature Ipse comparuit, stipa-

stipatus duodecim virorum millibus, multisq; pariter tormentis instructus; & juxta cum Potentissimo Polonorum Rege JOHANNE III, Electore Bavariæ Serenissimo, aliisque Principum Imperii copiis, & ipsis Cæsareanis ductu Celsissimi CAROLI Lotharingiæ Ducis militantibus, suas conjungens vires, ad Vindobonam primus in hostem animose irruit, ac fortiter resistentes pugnantisque Gianizarios, uti vocant, ignariis, quæ manu mittuntur, bolidibus, adeo divexavit, turbavit, confudit, ut Ejus reliquorumque Heroum laudatissimorum auspiciis, victoria plane stupenda, tantisque rebus gestis condecorata, quantas audere vix hominis, perficere pene nullius nisi Dei esset, insecuta, & universus barbarorum exercitus ex parte profligatus fuerit, ex parte turpi fuga elapsus, omni apparatu bellico in prædam relicto, ipsaque urbe felicissime gloriosissimeque liberata. Eminuit profecto hac in pugna præ multis aliis admiranda Electoris nostri Fortitudo; ob quam etiam Invidiosissimus Poloniæ Rex intimiore illum amplectebatur amicitia, & exercitum Saxonicum omni virtute ac robore instructissimum multis cumulabat laudibus, eumque plane tanti æstimabat, quanti esset Imperator. Georgius ille Scanderbegus gladio validissimo usus plurimos Turcarum medios secuit, ut frequentibus ab eo mactatus cladibus Dominator Turcarum, Mahomet, hunc tandem videre petierit. Cumque is parum habilis Sultano videretur, neque hunc esse crederet quem Scanderbegus ferret; respondit hic per suos, illum ipsum esse gladium, sed transmittere una manum, cui habilis esset, non potuisse. Nec pauciores

fortasse hoc in bello Turcico Ensis Saxonicus Thraces Getasq; diffecuit, non solum ad Viennam, sed & in Morea, illa veterum Peloponneso, olim Philippi Macedonis, dein Romanorum, postea Gothorum ac Hunnorum, deniq; Saracenorum armis victricibus bellisque celebri, sed & ad Budam, ad Taurunum, fulgoribus suis & acie aciem Orientis ita perstrinxit, ut, quemadmodum Cunctator ille Fabius apud Romanos Scuti cognomento ornatus est, & Claudius Marcellus, homo acer ad pugnandum, Gladii nomen fortitus, sic JOHANNES noster GEORGIUS, alter Georgius Scanderbegus, Turcarum Ensis, ac fulgurans Orientis terror, jure merito appellari queat. Sed quæ nova ab Occidente oritur tempestas?

*Involvete diem nimbi, & nox humida cœlum
 abstulit, ingeminant abrupti nubibus ignes.
 Vnde tot Harpyiæ Rheni Nicriq;ve per agros?
 Tristius haud illis monstrum, nec tetrior ulla
 pestis & ira Deum Stygiis emerfit ab undis.*

Nimirum ante triennium ac plus eo Galli, præter omnium expectationem, in Sacrum Romanum Imperium, hostilem fecerunt irruptionem, inque Circulo Rhenano superiore, Svevico etiam & Franconico, contra Pacis Westphalicæ & Novioma-gensis tabulas, contra ipsas inducias maximo illorum commodo in vicennium pactas, igne ac ferro sunt grassati; ubi sane & consilio & auxilio misera destituebatur Germania; nam omnes pene ac singulæ Imperii & Augustissimi Cæsaris copiæ ad extremos Hungariæ fines tunc deportatæ, atq; adeo
 a pa-

a patria nostra inopinato concussa graviterque afflicta longissime erant remotæ. Deo igitur quodam ex machina opus erat, qui rapidissimæ illi hostium incurfioni obicem poneret. Tum igitur, aut nunquam alias, apparuit in Electore nostro verus patriæ amor, vera illa & incredibilis Saxonum fortitudo. Cum Philippus armis suis vexaret Græciam, & in Atheniensium templa, aras, & sepulchra ipsa, sæviret, implorarunt hi auxilium Romanorum contra Regis injurias; & placuit Senatui opem tantis ferre supplicibus: quippe jam gentium Reges, Duces, populi, nationes, præsidia sibi ab hac Vrbe petebant. Non mentiar, si hic quoque dixerò, Circulum Rhenanum, Svevicum, Franco-nicum, tanta in rerum perturbatione summaque consternatione, post DEVM, a solo Electore nostro opem ac præsidia tunc suppliciter petiisse, ac ex voto impetrasse. Ivit ille exercitu suo instructissimo stipatus, paucisque aliorum copiis munitus, vergente jam autumno, ac hostium late vagantium & infesta ubique signa circumferentium, ipsisque Germaniæ visceribus incubantium, furorem ac impetum potenter repressit, & eorum immanitati ac licentiæ metas posuit; donec Deus ab Austro quoque adventaret, ac simul rerum scenam immutaret. Quem Tuum Patriæ amorem, o Defensor Patriæ gloriosissime, Elector Beatissime, quam curam tuam, providentiam, magnanimitatem, nulla gens, nulla ætas, eloquentia nulla pro meritis extollere unquam poterit; citiusque genus humanum, quam gloria illa tua, interibit. Jactet Roma Camillum suum, cujus virtute Gallorum Senonum, gentis natu-

natura ferocis & ad hominum interitum urbiumq; stragem natæ, imperium desperata propemodum salute effugit: nos Te potiore jure deprædicamus Camillum Germanicum, qui singulari tua fortitudine, Gallorum pariter ferocientium impetus, cum jam pene conclamatum esset, fortiter infregisti, retudisti! Jactet illa terrarum domina Decios suos, qui semel se pro ipsa devoverunt: se potius jactet Germania de Te, qui non semel, sed iterum ac sæpius Te pro illa devovisti, ejusq; saluti ac libertati acriter invigilasti! Quid enim dicam de Moguntina illa obsidione fama clarissima, opere laboribusq; gravi, insigni casibus, cædibus atroci, & qua vix aliam tot Electorum, Ducum ac Principum præsentia nobilitatam unquam crediderim; cui etiam Elector noster juxta cum copiis suis exercitatissimis ante triennium generose interfuit? Ecquis ordo, quæ vigilantia, quæ animositas exercitus hujus vel in periculofissimis stationibus collocati? Quam comi alloquio Heros noster ductorum ac militum officia provocabat; quam magnifice præmia & pecunias, maxima ad quidvis audendum incitamenta, offerebat, spargebat? Ut aggerum & vallorum spatia designabat, & inter glebarum jactus ligonumq; motus, per paludes ac fossas discurrebat, incorrupto summi Ducis honore? Aderat enim illi pariter, quæ multum in bellis administrandis atq; imperio militari valet, auctoritas; qua præditus Elector noster, veluti Germanicus ille visu audituq; juxta venerabilis, dum magnitudinem & gravitatem summæ fortunæ retinebat, invidiam & arrogantiam effugit. Amisit in obsidione ista

CHRI-

CHRISTIANVM Saxonix Ducem, fidum Achatem suum, togata sagataq; fortitudine eminentissimum, ideoq; & gloria nominis immortalis dignissimum; cujus ex morte grande quidem vulnus accepit, ipse tamen cœli præsidio tectus est ac pluribus belli expeditionibus ad defendendam patriam suscipiendis reservatus. Etenim licet eodem anno, nono videlicet & octogesimo, Dux ultimus Saxo-Lauenburgensis, JULIVS FRANCISCVS, concesserit fati, atq; hinc ortæ sint controversiæ illæ hereditariæ, quæ, per intestini belli incendium, hostium vires ac successus facile potuissent adaugere; Elector tamen noster suis commodis bonum publicum præferre maluit: haud ignorans, seculis omnibus, apud paganos etiam, privatas offensiones sæpius salutis publicæ causa bene ac sapienter condonatas, & illas, quæ Aristidi cum Themistocle intercedebant, similitates tantisper sepositas fuisse, donec bellum adversus hostem communem confectum fuerit. Duravit igitur, & anno seculi nonagesimo rursus ipse præfens cum exercitu suo ad superiorem Rheni tractum advolavit, seq; invictum adversus hostes murum præbuit ac propugnaculum. Imo vero non tueri tantum patriam, sed & hostem fortiter aggredi gestiebat, usq; & usq; strenue illum persecutus; sed hujus presso pede retrocedentis vel astus vel timiditas, pluviola etiam tempestas, ac læva forsitan aliorum mens atq; consilia, spem ejus omnem imminuerunt, & ausa ingentia sufflaminarunt. Anno proximo superiore etsi pede laboraret Divus noster; stetit tamen animo iterum ad repetendam Martis arenam,

C

nam, vel ineundum æternitatis iter paratissimus. Et quæquam non deessent ex summis aulæ Ministris Medicisque clarissimis, qui rogarent, ne suæ ac subditorum salutis prodigus, anno hoc, Martio se committeret campo, sed domi curaret valetudinem, seq; ad annos plures ac meliora tempora reservaret; generose respondit, Se non posse manere domi; nec indulgendum valetudini propriæ, ubi salus publica quæ maxime laboraret: non ætatis spacio Principes se metiri sed perennitatis; nec tam longam ipsos quæ gloriosam vitam ornare: proinde si ad arma ire non posset, se in campum atq; aciem velle deportari. Et vero Fortuna sub auspicia postremæ expeditionis hujus, in qua Elector Serenissimus summum militiæ tenebat imperium, se blandientem ac faventem præbuit ut cum maxime. Rhenus ab eodem, prout olim a Cæsare Julio, fortiter trajectus & fulminis instar penetratus. Galli conferere manus non ausi in speluncas & latibula sua diffugerant; & quod acerbissimum Victori nostro, non fuere qui vincerentur. Summo concutiebantur pavore vicina Gallorum castella; igitur trepidatio & terror panicus illis injectus, pro victoria fuit. Hoc libere dicam: Eo usq; Fœderatorum vis hoc in bello nunquam processerat. Et jam spe tenebantur exultantes Germani, fore, ut arma sua in hosticum proferantur Plus ultra; sed quo fato, quæ invidia Deum (ut veteri historicorum formula uti liceat) hæc belli alea mox fuerit immutata, id dilucide satis explicare non possum; nec volo inter Hannibales agere Phormionem.

Illud

Illud gravissime dolendum, quod morborum contagia Saxonum ac Fœderatorum copias vehementer afflixerint, imminuerint, quodq; ipsi Imperatori bellico expeditio hæc eheu! fatalis fuerit. Mallem hic, Auditores benevolentissimi, lampada tradere, & quæ sequuntur, aliis commemoranda relinquere. Neq; enim proferendis iis vox aut oratio par est, & spiritus ipse propemodum fugit dicentem. Tubinga est, felix alias Apollinis & Musarum domicilium, sed infelix Martis hujus Saxonici hospitium. Tubinga est, quo deferebatur ardente febre correptus, ut medentibus ibidem commode vacaret; quorum arte & industria exquisitissima vis mali multum profligabatur, ut de pene reddito sibi Imperatore milites, Patriæ Patre subditi etiam atq; etiam gratularentur. Sed o fallaces spes nostras! o rerum humanarum mutabilitatem! Recruduit malum, ac prorupit denuo, velut ignis suppositus cineri doloso. Ecquid in extrema quasi tegula stans, inq; summo valetudinis discrimine constitutus, egit Princeps noster? ad quem confugit vel provocavit? Ad victrices legiones suas? sed & hæ magnam partem erant langvidæ, nec ulla earum mortem expugnare unquam potest. Ad immensum illum armorum suorum apparatus ac vim tormentorum? atq; hæc mortem non auferunt sed inferunt; non amoliuntur sed accelerant. Ad stirpem & heroicos natales suos? *Ego dixi, ait Psaltes, Dii estis, & filii excelsi omnes: Vos autem sicut homines moriemini!* Ad aurum, gemmas, vel palatia sua? sed auro gemmisq;

misq; non perstringitur mors aut occœcatur, &
 æqvo pede pulsat pauperum tabernas Regumq;
 turrets. Unica supererat machina, uti necessaria
 sic minime fallax, quam in ipso vitæ exitu adhi-
 buit; qva, cum cæteræ deessent, non, ut ante,
 hostium castra ac munimenta, sed cœlum perru-
 pit. *Morior, inquit; at spero, per Christi Salvatoris
 meritum salutem æternam me esse consecuturum!* Hanc
 victoriam postremam, hunc triumphum gessit
 Elector noster: post quem, victor omnium ac sui,
 vitæ immortalis Capitolium ascendit. Heu co-
 lumen lumenq; Patriæ quo abis? heu exemplum
 & admiratio omnis ævi! heu bellator ac trium-
 phator, spes tuorum, terror hostium, Orientis
 ac Occidentis tremor! heu invictum Rheni toni-
 tru ac Martia tempestas! *Omnis caro fœnum est,
 & omnis gloria ejus quasi flos agri. Exsiccatum est fœ-
 num, cecidit flos, quia spiritus Domini sufflavit in eo.*
 Heu fulcrum imperii, salutis ara, libertatis asy-
 lum, tutela tranquillitatis publicæ! Eamne ob-
 jici nobis calamitatem, ut lares ac focos nostros,
 templa ac tribunalia nostra, per Te bonam par-
 tem defensa ac salva teneamus, Te vero defen-
 fore tantis in muneribus carere oporteat? Date
 milites, date cives, lacrymas; fodite genas, tun-
 dite pectora! Eqvidem triumphum Illi cœlestem
 non invidemus, sublatum tamen & ereptum no-
 bis non lugere non possumus. Et ereptus est in
 ætatis virilis robore, ereptus est extra patriam!
 Verum quid tum postea? Obiit extra Saxoniam
 suam; sed omne solum Heroi unum est idemq;
 Ubicunq; fortis animus erumpit, cœlum suum
 pe-

petit. Germanicus ante laudatus intra annum
vitæ quintum & tricesimum fato functus; neq;
Victor orbis Alexander hunc ætatis orbem egres-
sus est, & uterq; extra patriam occubuit. He-
roum est, anteqvam senescant, mori, nec vitæ
longitudinem annorum numero sed gloria metiri.
Parum refert, quando e vita migrent. Hæc be-
ne & gloriose acta quocunq; in loco quocunq;
tempore desinet, semper se suis laudibus occidens
consolatur. Vale igitur Princeps laudatissime,
ac cœlesti tua felicitate æternum gaude! Vale
Turcarum domitor, Gallorum flagellum, Imperii
scutum, Patriæ libertatis assertor! Vale Occi-
dentis ac Orientis terror! Vale Mars Soli Lu-
næq; formidabilis! Tu in ore, Tu in mente ma-
nebis Saxonum tuorum, nominisq; magnitudine
Germaniam, Europam, orbem uniuersum, diu-
turnitate autem famæ vastissimam æqvabis tem-
porum profunditatem. Tu sermonibus, Tu me-
moriam quoq; constanter inhærebis Serenissimæ
CONIUGIS, Principis Regiæ, Heroinarum
Principis, virtutibus ac sapientia sexum amabi-
liorem longe supergredientibus eminentissimæ.
Quæ mœstissima nunc Artemisia, non velut anti-
qua illa, Tuis se cineribus pascens, in ventriculo,
sed in pectore suo ac mente Mausoleum Tibi
eriget ac

*monimentum ære perennius,
regaliq; situ pyramidum altius:
quod nec imber edax aut Aquilo impotens
possit diruere, aut innumerabilis
annorum series, & fuga temporum.*

Salvete vero ac vivite, vestrumq; candidum
 terris fulgorem diu commodate, o luci-
 da o salutaria Sidera, Castor & Pollux!
 Vivite, JOHANNES GEORGI IV,
 & FRIDERICE AVGVSTE; ac post Paterni
 Solis occasum sereno Vestro exortu rumpite atra
 luctus nubila, dissipate mœroris tenebras, vigo-
 remq; ac lumen provinciis ac subditis squalidis
 attonitisq; reddite! Bonum factum, quod, cum
 Magistratus omnis, omnis Princeps, vitæ sæpe
 brevis & caducæ, semper fluxæ ac mortalis, sta-
 tus vero ipse & Respublica æterna sit. Bonum
 factum, quod Saxonicæ felicitatis perpetuitati
 Vos divinitus destinati sitis, o Principes tanto
 Patre, tanta stirpe multo dignissimi! Ac TV im-
 primis Serenissime ac Potentissime JOHANNES
 GEORGI IV, cui, jubente DEO, votisq; sub-
 jectorum omnium ac publico applausu, rerum sa-
 lus, Patriæ tutela, Electoralium Provinciarum
 regimen & cura nunc incumbit. Nemo Saxo-
 num ac Myforum Tuorum tam constans aut du-
 rus, qui Maximi Parentis Tui fata ferme imma-
 tura non acerbissime doleat; nemo pariter mœ-
 stitia tanta in terram prostratus est, qui non in
 Tuæ successionis omine erigat se, optimaq; spe
 levet casum huncce multo gravissimum: ut du-
 bium sit, utrum major fuerit conceptus ex morte
 Serenissimi Parentis dolor, an ex imperii Tui
 auspiciis commune gaudium. Quantum enim
 in Patre amisisse nos fatemur, tantum in Te pa-
 ternarum avitarumq; virtutum imagine absolutif-
 sima

firma recuperasse, tam firma animi fiducia credimus, ut, quoties Illius recordabimur, toties Eundem in Te revixisse gaudeamus; quoties Te intuebimur, toties non ereptum illum, sed restitutum nobis persuadeamus. DEVS Te amet, Elector Potentissime, quem Tu semper amasti; DEVS Te fervet ac tueatur, ut Tu nos diu servare, patriæq; libertatem fortiter tueri possis! Quidni enim a laudibus, quas non capit ingenii mei tenuitas, ad vota transgrediar; quæ, si cætera desint, sola absolvit pietas. Conquirere elogiorum Tuorum titulos, commemorare virtutum Tuarum seriem, Sanctitatem, Justitiam, Clementiam, Fortitudinem & Doctrinam excellentissimam, deprædicare corporis & fortunæ Tuæ munera, ejus erit forte, qui Magnitudinem Tuam angustius quam par est, metiatur, aut certe justam moliatur historiam. Ad preces itaq;, ceu dixi, confugio, Numenq; summum ac æternum veneror, ut Tibi ac per Te provinciis Tuis, imo toti Germaniæ, prospera omnia, hoc est, digna seculo Tuo contingant. Adspiret illud ex alto regimini Tuo, ut Imperanti & parentibus quam maxime sit salutare; fortunet consilia Tua, ut a scopo nunquam aberrent; interveniat actionibus Tuis, ut prosperrimum consequantur exitum; confirmet provehatq; successus Tuos, ut Tuam nostramq; posteritatem dulciter exhilarent. Stringatur abs Te, ad fortissimi Patris exemplum, geminus Ensis Saxonicus, alter Orientem alter Occidentem versus feliciter; ac perfruatur hoc & futurum seculum Tua (si res postulet) in præliis magnanimitate, in victoriis moderatione, in pace
feli-

felicitate, in consiliis prudentia, in executionibus celeritate! Plura dicerem, nisi apud DEVM ac Principes pauco sermone utendum scirem. Hoc tantum inter subiectos mihi subiectissimo, nomine omnium, subnectere liceat: Det DEVS, ut JOHANNES GEORGIUS IV. more suo, hoc est, bene imperet, & nos bene imperanti bene pareamus. Felicem Principem his subditis; felices subditos tali Imperante!

Axo heu! clausus jacet

ELECTOR SAXO

Germaniæ murus,

Serenissimus ac Potentissimus

IOHANNES GEORGIUS III.

TRIS coit in partes numerus perfectus;

Initio Medio & Fine gaudet.

Ita quicquid in Avo Heroicum, in Patre Gloriosum,
id in Filio erat consummatum.

Hic Iano Gemino circumspectior

Præterita respexit, Præsentia direxit, Futura prospexit;
ac trino ex bello ter celebris

Gallicano priore & hodierno, itemq; Turcico,

Occidentis ad Rhenum, Orientis ad Istrum,

Meridiei in Morea Terror,

tres mundi plagas

armorum & nominis sui fama implevit.

Lugen-

Lugendum ac legendum hunc HEROEM
 heic proponit
 Trium Gratiarum, trinæque Musarum trigæ
 Delicium ac Ornamentum RINCKIVS,
 Sermone Panegyrico
 propitia Tritogenia elaborato;
 Cui Epilogum addere non potuit pulcriorem
 quam

IOHANNEM GEORGIVM IV,

priorum Trium Epitomen,
 & amplissimum Futurorum Exordium.
 Fuit olim Numerus Qvaternarius Mercurio & Herculi sacer,
 qvorum uterq; qvarto mensis die natus.
 Exhibebit se Potentissimus ac Serenissimus

IOHANNES GEORGIVS IV

fausto omine & nomine
 Mercurium atqve Herculem Germaniæ,
 Mercurium Sapiaentia, Herculem Fortitudine,
 in Pace & Bello τετραγωνον.
 Sacer etiam est Qvaternarius Naturæ,
 qvæ rerum elementa in eo sacrauit.
 Sacer est Virtutibus,
 qvarum Cardines in eodem vertuntur.
 Sacer quoqve nunc erit Saxonix
 qvæ in ELECTORE novo
 tanquam Idea
 consummatissimam venerabitur
 Prudentiam, Fortitudinem, Justitiam, Temperantiam,
 & qvam his qvatuor Plato addidit
 Sanctitatem.
 Erit Saxonia Paradisus,
 & a Fonte hoc Qvadruplici
 Bonis irrigabitur omnibus
 qvæ Ecclesiam, Aulam, Bonas Artes, Populiq; felicitatem
 ornare possunt & conservare.

Hæc

FKVc 5254

Hæc uti pie mecum voves,
Clarissime omniq; liberali doctrina Politissime
mi RINCKI,
ita vel rigente invidia
vive terq; qvaterq; beatus;
ac ut olim non magis decorum erat
Statuam in foro Romano habere qvam ponere,
sic porro Summorum Principum tuorum immortalitati
prospice pariter ac tuæ.
Discet hinc orbis
Ipsam plurimis abundare Virtutibus
qvi alienas tam magnifice deprædicat.

Scrib. AltdorfI Nor.

MAGNVS DANIEL OMEIS,
Com. Pal. Cæs. & Prof. Publ.

nc

ati

MEIS,
bl.

ULB Halle 3
004 820 69X

WPA

Electorem amissimus! καὶ πατρίων! Jacet JOHAN-
 NES GEORGIUS III Fortitudine nulli secun-
 dus! Sed hoc quod debemus omni dolore enim ac
 Elector laudatissimus dolor affectum ple-
 tur; laus vero peccata est, debita omnia resq;
 pace a minimis gloriam, ad quam direxit; quae
 caetera Principibus ter parandum, pro
 contemptu famae cetero & Principum
 tutumq; splendore magnorum virorum
 steritatis memoria esse non putet, is
 impudens ac imprudens fulgentissimus
 oculorum acies nemo confunditur
 dum ipsa intelligentia sublimitate percellit
 Saxonicum accuratius ex eodem refulge-
 jus terrestri sublimior. Quis ejus Pietatem,
 Fortitudinem, Justitiam, Clementiam,
 dignis depraedicare verbis sustineat?
 Pietas ejus non inquinata erat simulatione,
 ut Numae,

